

Sul Cyfiawnder Hiliol 2014
Racial Justice Sunday 2014

Taith Geltaidd: Croeso Celtaidd

A Celtic Journey: a Celtic Welcome

'Cael neuadd fawr rhwng cyfyng furiau.'

'Finding a large room between narrow walls.'

Waldo Williams (1904-1971)

Addoliad a gynigir gan Rwydwaith Cyfiawnder Hiliol Cytûn: Eglwysi Ynghyd yng Nghymru

Cyflwynwyd gan Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon.

Worship offered by the Cytûn: Churches Together in Wales' Racial Justice Network

Presented by Churches Together in Britain and Ireland

Cyflwyniad

Cynigir deunyddiau'r Sul Cyfiawnder Hiliol eleni gan Rwydwaith Cyfiawnder Hiliol Cytûn: Eglwysi Ynghyd yng Nghymru. Daw'n rhodd oddi wrth ddiwylliant litwrgaidd modern, amrywiol a soffistigedig, sy'n llwyr ymwybodol o'r pererindota wrth ei wreiddiau Celtaidd ac o'r angen i ddod o hyd i ddulliau newydd o groesawu Cristnogion o'r gymuned fydd-eang.

Daw'r deunyddiau o amgylchedd cenedlaethol modern, dwyieithog sy'n gynyddol ymwybodol o'i freuder ac yn ceisio dathlu cyfoeth ei amrywiaeth diwylliannol a hiliol, a chroesawu ar yr un pryd ymfudwyr modern, yn arbennig y rhai mwyaf bregus, a ddihangodd rhag traïs, rhyfel ac erledigaeth. Gwna hynny trwy gynllunio blaengar a thrwy groesawu trafodaeth ar bolisiau cyhoeddus sy'n anelu at gynnwys yn hytrach nag intigreiddio pobl – yn pwysleisio mwy ar yr hyn sydd gan gymunedau a ddaeth i Gymru yn ddiweddar i'w ddathlu a'i rannu â'r genedl ddatganoledig nag ar sut i'w cymathu â hi.

Yn ddiweddar, bu Cytûn yn llawenhau o fedru croesawu a gwasanaethu nifer gynyddol o gynulleidfa oedd lleiafrifoedd ethnig. Yn ystod dathliadau'r Nadolig 2013, torrodd Drama'r Geni a gynhalwyd yng Nghanolfan y Mileniwm, Caerdydd, gyda chynrychiolwyr o fwy na 50 o genhedloedd yn cymryd rhan, bob record byd. Cais Cytûn wasanaethu hefyd yng nghydd-destun newidiadau annymunol. Cynigir y deunyddiau hyn ar gefndir y gwirionedd oer bod caledu agweddau yng Nghymru at fewnfudo a hil.

Introduction

This year's Racial Justice Sunday materials are offered by the Cytûn: Churches Together in Wales' Racial Justice Network as a gift from a modern, diverse and sophisticated liturgical culture profoundly aware of the pilgrimage journeying of its own rich Celtic roots and a current imperative to find newer expressions of welcome offered to Christians from the global community.

The materials are offered specifically from a modern bilingual national environment that is increasingly aware of its own fragility and vulnerability. That same national environment seeks to celebrate the richness of its own cultural and ethnic diversity and welcome more modern migrants embracing, particularly the most vulnerable who have fled violence, war and persecution, through innovative schemes and welcoming public policy conversations around inclusion rather than integration. A conversation that seeks to place an emphasis more on what recent communities arriving in Wales have to celebrate and offer in the shared space of a still new devolved civic nation rather than on how they may be assimilated into the host community.

Cytûn, of late, has rejoiced in being able to welcome and serve a growing number of ethnic minority congregations. During the build up to the 2013 Christmas celebrations, the Millennium Centre, Cardiff hosted a world record breaking Christmas Nativity play embracing the participation of over 50 nationalities. Cytûn also seeks to serve in the context of unpalatable challenges. This material is offered to the backdrop of the harsh realities of a hardening of attitudes concerning migration and race within Wales.

Lluniwyd yr addoliad eleni ar batrwm traddodiadol y Foreol Weddi. Gwna hynny yn rhannol i nodi 350 o flynyddoedd ers cyhoeddi'r fersiwn terfynol o'r Llyfr Gweddi Gyffredin Cymraeg. Rhoddodd y Llyfr Gweddi Gyffredin, ynghyd â'r Beibl Cymraeg, a gyhoeddwyd yn 1588, statws cyfreithiol i'r Gymraeg na roddwyd i ieithoedd Celtaidd eraill Ynyssoedd Prydain, a chyfeirio'r ffordd, efallai, ganrifedd yn ddiweddarach, at y gynhaliaeth ddeddfwriaethol a roddir bellach i amrywiaeth o gymunedau y caiff eu nodweddion, yn cynnwys hil a chrefydd neu gred, eu hamddiffyn.

Cais y litwrgi a gyflwynir yma fod yn gatholig a Cheltaidd, yn gyffredinol a phenodol, yn amserol a thragwyddol. Hyd yn oed yn anterth eu diwylliant hynafol, rhyw chwe chanrif cyn geni Crist, ni chofnododd y Celtiaid ddim amdanynt eu hunain mewn ysgrifen. Serch hynny, fe ddeil y storïau a gadwyd mewn hen draddodiadau Ewropeaidd llafar am eu cymdeithasau hierarchaidd, eu synnwyr o berthyn, eu rhyfeloedd a'u buddugoliaethau, eu hymrwymiad at dir a diwydiant, a'u celfyddydau cain, i danio ein dychymyg. Yr un – am sawl rheswm – yw stori eu teithio â'n stori ni. Mae eu hymchwil am ddyfnach credoau – a ddilynwyd mewn cynifer o ffyrdd – yn cyffwrdd â'r ffydd a brofwn ni wrth deithio a chroesawu.

This year's worship is shaped along the traditional pattern of Morning Prayer. It does so in 2014 partly to mark the passing of 350 years since the publication of the Book of Common Prayer in Welsh. Alongside the publication of the Welsh Bible in 1588, the Book of Common Prayer not only gave the Welsh language a status in law not afforded the other Celtic languages of the British Isles but may have pointed the way, many centuries later, to the legislative support now offered to a diversity of communities marked by the differences of protected characteristics: including race and religion or belief.

The liturgy offered here, however, seeks to be both catholic and Celtic: universal and particular, temporal and eternal. Even at the height of their ancient civilization, some six centuries before the birth of Christ, the Celts wrote down nothing of themselves. Yet, from ancient European roots, the stories of: their hierarchical societies, their senses of belonging as peoples, their warring and conquests, their commitments to land and industry and their forging of fine arts have endured in oral traditions and in our kindling of imagination. Their stories of journeying – for so many reasons - are our stories: their quest for deeper beliefs – explored in so many ways - touches upon our faith as experienced here through journeying and welcoming.

‘Addoliad: Taith a Chroeso’

Emyn

1. Bendithion Sawl Dechreuad

‘O Dduw, dyro imi'r nerth i ddal gafael,
a'r nerth i ollwng gafael.’

Michael Leunig

Eiddo'r Arglwydd yw'r holl fyd,
Y ddaear a'i holl bobl.

Mor dda ac mor ddymunol yw
I bobl fyw'n gytûn.

Bydd cariad a gwirionedd yn cyfarfod,
Cyfiawnder a heddwch yn cusaru ei gilydd.

Pe bai disgylion Crist yn tewi,
Byddai'r cerrig hyn yn gweiddi.

O Dduw, agor ein gwefusau,
A bydd ein genau'n dy foliannu.

'Gwasanaeth y Bore: Ymatebion Agoriadol', Llyfr Addoliad Abaty Iona

‘Worship: journey and welcome’

Hymn

1. The Blessings of Many Beginnings

‘God give me the strength to hold on,
and the strength to let go.’

Michael Leunig

The world belongs to God,
The earth and all its people.

How good it is, how wonderful,
To live together in unity.

Love and faith come together,
Justice and peace join hands.

If Christ’s disciples keep silent
These stones would shout aloud.

Open our lips, O God,
And our mouths shall proclaim your praise.

‘The Morning Service: Opening Responses’, Iona Abbey Worship Book

2. Gollyngdod i Gyfeiriad Newydd

'Bydd yn rhaid inni edifarhau yn y genhedlaeth hon nid yn unig am eiriau a gweithredoedd ffiaidd y bobl ddrwg, ond am ddistawrwydd dychrynllyd y bobl dda.'

Martin Luther King

**Â pha beth y dof o flaen yr Arglwydd,
a phlygu gerbron y Duw uchel?**

**A ddof ger ei fron â phoethoffrymau,
neu â lloï blwydd?**

**A fydd yr Arglwydd yn fodlon ar filoedd o hyrddod
neu ar fyrddiwn o afonydd olew?**

**A rof fy nghyntafanedig am fy nghamwedd,
fy mhlant fy hun am fy mhechod?**

**Dyweddodd wrhyt, feidrolyn, beth sydd dda,
a'r hyn a gais yr Arglwydd gennyt:**

**dim ond gwneud beth sy'n iawn, caru teyrngarwch,
ac ymostwng i rodio'n ostyngedig gyda'th Dduw.**

Micha 6: 6-8

Y mae Duw, Tad pob trugaredd,
wedi cymodi'r byd ag ef ei hun
trwy farwolaeth ac atgyfodiad ei Fab, Iesu Grist,
heb gyfrif ein troseddau yn ein herbŷn,
eithr anfon ei Ysbryd Glân
i dywallt ei gariad arnom.

Trwy weinidogaeth y cymod
a ymddiriedodd Crist i'w Eglwys,
derbyn ei faddeuant a'i dangnreffed
i sefyll ger ei fron trwy ei nerth,
y dydd hwn a hyd byth. **Amen.**

Cyffes y Kyrie, Y Llyfr Gweddi Gyfredin

2. The Absolutions of Altered Directions

'We will have to repent in this generation not merely for the hateful words and actions of the bad people, but for the appalling silence of the good people.'

Martin Luther King

**"With what shall I come before the LORD,
and bow myself before God on high?**

**Shall I come before him with burnt offerings,
with calves a year old?**

**Will the LORD be pleased with thousands of rams,
with ten thousands of rivers of oil?**

**Shall I give my firstborn for my transgression,
the fruit of my body for the sin of my soul?"**

**He has told you, O man, what is good;
and what does the LORD require of you**

**but to do justice, and to love kindness,
and to walk humbly with your God?**

Micah 6: 6-8

God, the Father of mercies,
has reconciled the world to himself
through the death and resurrection of his Son, Jesus Christ,
not counting our trespasses against us,
but sending his Holy Spirit
to shed abroad his love among us.
By the ministry of reconciliation
entrusted by Christ to his Church,
receive his pardon and peace
to stand before him in his strength alone,
this day and evermore. **Amen.**

Kyrie confession, Book of Common Prayer

3. Taith y Gorfoledd

Mewn gwaith ac addoliad

Y mae'r Arglwydd gyda ni.

Gyda'n gilydd ac ar wahân

Y mae'r Arglwydd gyda ni.

Yn awr a phob amser

Y mae'r Arglwydd gyda ni.

'Gweddi pan fydd y Gymuned yn Ymgynnill',
Ilyfr Aelodau Cymuned Iona

Gorfoleddwch

1. Bloeddiwch mewn gorfoledd i'r Arglwydd, yr holl ddaear.

**Addolwch yr Arglwydd mewn llawenydd,
dewch o'i flaen â chân.**

**2. Gwybyddwch mai'r Arglwydd sydd Dduw;
ef a'n gwnaeth, a'i eiddo ef ydym,
ei bobl a defaid ei borfa.**

**3. Dewch i mewn i'w byrth â diolch,
ac i'w gynteddau â mawl.
Diolchwrch iddo, bendithiwch ei enw.**

**4. Oherwydd da yw'r Arglwydd; y mae ei gariad hyd byth,
a'i ffyddlondeb hyd genhedlaeth a chenhedlaeth.**

Salm 100

3. The Jubilate Journey

In work and worship

God is with us

Gathered and scattered

God is with us

Now and always

God is with us.

*'An Act of Prayer For Use When Community Gathers',
Iona Community Members' book*

Jubilate

- 1. O be joyful in the Lord, all the earth;
serve the Lord with gladness
and come before his presence with a song.**
- 2. Know that the Lord is God;
it is he that has made us and we are his;
we are his people and the sheep of his pasture.**
- 3. Enter his gates with thanksgiving
and his courts with praise;
give thanks to him and bless his name.**
- 4. For the Lord is gracious; his steadfast love is everlasting,
and his faithfulness endures from generation
to generation.**

Psalm 100

4. Darlleniad o'r Hen Destament

Awgrymir: Genesis 12:1-9, Deuteronomium 1:1-8 neu Ruth 1:6-22.

Cân Esecl

- 1. Byddaf yn eich cymryd o blith y cenhedloedd,
yn eich casglu o'r holl wledydd.**
- 2. Taenellaf ddŵr glân drosoch i'ch glanhau;
a byddwch yn lân o'ch holl aflendid.**
- 3. Rhof i chwi galon newydd,
a bydd ysbryd newydd ynoch.**
- 4. Tynnaf allan ohonoch y galon garreg,
a rhof i chwi galon gig.**
- 5. Byddwch yn bobl i mi,
a minnau'n Dduw i chwi.**

Esecl 36.24-26,28b

4. An Old Testament Reading

Suggested: Genesis 12: 1-9, Deuteronomy: 1 1-8 or Ruth: 1 6-22.

Song of Ezekiel

- 1. I will take you from the nations,
and gather you from all the countries.**
- 2. I will sprinkle clean water upon you,
and you shall be clean from all your uncleannesses.**
- 3. A new heart I will give you,
and put a new spirit within you,**
- 4. And I will remove from your body the heart of stone
and give you a heart of flesh.**
- 5. You shall be my people,
and I will be your God.**

Ezekiel 36.24-26,28b

5. Darlleniad o'r Testament Newydd

Awgrymir: Actau 16:1-15, Philipiaid 3:12-4, 1 neu Datguddiad 21:1-7.

Iachawdwr y Byd

- 1. Iesu, Iachawdwr y byd,
tyrd atom yn dy drugaredd:
wrthyt ti y disgwyliwn am waredigaeth a chymorth.**
- 2. Trwy dy groes a'th fywyd a aberthaist,
rhyddhealist dy bobl:
wrthyt ti y disgwyliwn am waredigaeth a chymorth.**
- 3. Gwaredaist dy ddisgyblion pan oeddynt ar drengi:
wrthyt ti y disgwyliwn am gymorth.**
- 4. Yn dy fawr drugaredd, rhyddha ni o'n cadwynau:
maddau bechodau dy bobl.**
- 5. Amlyga dy hun i ni yn Iachawdwr a Gwaredwr nerthol:
gwaredd a chymorth ni fel y molianwn di.**
- 6. Tyrd yn awr ac aros gyda ni, O Arglwydd Iesu Grist:
gwrando ein gweddi a bydd gyda ni byth.**
- 7. A phan ddeui yn dy ogoniant:
gwna ni'n un â thi
ac yn gyfrannog o fywyd dy deyrnas.**

Common Worship

5. A New Testament Reading

Suggested: Acts 16: 1-15, Philippians 3: 12- 4: 1 or Revelation 21: 1-7.

Saviour of the World

- 1. Jesus, Saviour of the world,
come to us in your mercy:
we look to you to save and help us.**
- 2. By your cross and your life laid down,
you set your people free:
we look to you to save and help us.**
- 3. When they were ready to perish, you saved your disciples:
we look to you to come to our help.**
- 4. In the greatness of your mercy, loose us from our chains,
forgive the sins of all your people.**
- 5. Make yourself known as our Saviour and mighty deliverer;
save and help us that we may praise you.**
- 6. Come now and dwell with us, Lord Christ Jesus:
hear our prayer and be with us always.**
- 7. And when you come in your glory:
make us to be one with you
and to share the life of your kingdom.**

Common Worship

6. Ynglŷn â Chredu

Ni fyddaf farw a'm bywyd heb ei fyw.
Nid ofnaf
Syrthio na mynd ar dân.
Dewisaf ffrwyno fy nyddiau
I beri i'm bywyd agor imi,
I'm gwneud yn llai ofnus,
Yn fwy hygrych,
I lacio fy nghalon
Yn adain,
Yn ffagl, yn addewid.
Dewisais beryglu f'arwyddocâd:
Dewisais fyw
Fel yr â'r hyn a ddaeth i mi yn hedyn
I'r nesaf yn flodeuyn;
A'r hyn a ddaeth i mi yn flodeuyn,
I'r nesaf yn ffrwyth.

Dawna Markova

Neu

Credwn yn Nuw
sy'n cymryd ein munudyn lleiaf o obaith
ac yn peri iddo dyfu
fel coeden ganghennog
i fod yn lloches i fywyd newydd.

Credwn yn Iesu Grist
sy'n cerdded yn dalog yn ein plith,
sydd i'w weld yn ein hwynebau, i'w deimlo yn ein calonnau,
ac sydd wedi gwreiddio'n ddwfn yn hiraeth ein heneidiau
am bopeth sy'n wir, yn gyfiawn ac yn llawn gobaith.

Credwn yn yr Ysbryd Glân
sy'n disgwyl am ein munudau agored
ac yn llamu i'r anwybod
yn llawn llawenydd,
fel y galwer ni
y tu hwnt i'r man y tybiasom y gallem fynd
i'r man y mae pob cam a gymerwn
ar dir sanctaidd.

Dorothy McRae-McMahon, Awdur a diwinydd o Awstralia

6. Of Believing

**I will not die an un-lived life.
I will not go in fear
Of falling or catching fire.
I choose to inhibit my days,
To allow my living to open to me,
To make me less afraid,
More accessible,
To loosen my heart
Until it becomes a wing,
A torch, a promise.
I chose to risk my significance:
To live.
So that which came to me as seed,
Goes to the next as blossom;
And that which comes to me as blossom,
Goes on as fruit.**

Dawna Markova

Or

**We believe in God
Who takes our smallest moment of hope
And grows it forth like a tree
with spreading branches
for the sheltering of new life.**

**We believe in Jesus Christ
Who walks tall among us,
Seen in our faces, felt in our hearts,
Bedded deep in the longing of our souls
For all that is true, just and full of hope.**

**We believe in the Holy Spirit
Who waits on our moments of openness
and springs into the unknowns
with joy and delight,
that we may be called on
beyond where we thought we could go
where every step is walked on holy ground.**

Dorothy McRae-McMahon, Australian writer and theologian

Yn ein holl deithio
Arweinied ôl dy draed ni.

Ar ein taith i'r gwaith ac adref
Arweinied ôl dy draed ni.

Yn ein cartref a chyda'n teuluoedd
Arweinied ôl dy draed ni

Yn ein cyd-hamddena
Arweinied ôl dy draed ni.

Mewn sefyllfaoedd anodd ac mewn gwrtthdaro
Arweinied ôl dy draed ni.

Pan faglwn ar y ffordd
Arweinied ôl dy draed ni.

Ar daith ein ffydd
Arweinied ôl dy draed ni.

Ynot ti yr ymddiriedwn
Arweinied ôl dy draed ni.

Yn ein holl deithio, Arglwydd,
bydded inni osod ein traed
yn ôl dy draed di.

O Heart2Heart, John Birch

Fel y dysgodd ein Gwaredwr ni, gweddiwn yn hyderus:

**Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneler dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.
Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd.
Amen.**

Fersiwn Saesneg Gweddi'r Arglwydd o *Common Worship*

In all our travelling
May your footsteps guide us

In our journeying to work and returning
May your footsteps guide us

Within our homes and families
May your footsteps guide us

In our leisure time together
May your footsteps guide us

In difficult situations and conflict
May your footsteps guide us

As we stumble on the way
May your footsteps guide us

In the travelling of our faith
May your footsteps guide us

As we place our trust in you
May your footsteps guide us

In all our travelling. Lord,
may it be your footsteps
in which we place our feet.

From Heart2Heart, John Birch

Let us pray with confidence as our Saviour has taught us

**Our Father, who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come;
thy will be done;
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
And forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us.
And lead us not into temptation;
but deliver us from evil.
For thine is the kingdom,
the power and the glory,
for ever and ever. Amen.**

Common Worship

Emyn

7. Gweddiau a Myfyrdod (Wynebau ar y Daith)

Mae'r gweddiau a ganlyn yn seiliedig gan fwyaf ar fywydau teithwyr dienw. Gellir eu defnyddio ar eu pen eu hun o flaen y myfyrdod neu gyda gweddiau eraill.

Gweddiau

O Dduw, creawdwr a cheidwad pawb, gweddiwn dros bobl o bob hil ac ym mhob math o angen; hysbysa dy ffyrdd ar y ddaear, dy allu achubol ymhliith yr holl genhedloedd.

Common Worship

Macrinus (Ymfudwr o Ogledd Affrica yn y cyfnod Rhufeinig)

Yr ydym yn meddwl am Macrinus, ymfudwr o Ogledd Affrica. Awgryma ysgrifennu ar ddysgl Rufain sy'n dwyn ei enw, a ddarganfuwyd yn Holt ger Wrecsam, ei fod yn un o'r Africanaid cyntaf i ymfudo i Brydain.

Bendigedig wyt ti, Arglwydd Iesu Grist.

Yr wyt wedi croesi pob ffin

rhwng Duwdod a dyndod

i wneud dy gartref gyda ni.

**Cymorth ni i'th groesawu mewn newydd-ddyfodiaid,
mewnfudwyr a ffoaduriaid.**

Bendigedig wyt ti, Dduw'r holl genhedloedd.

Yr wyt yn bendithio ein gwlad

â chyfoeth y greadigaeth

ac â phobl a luniwyd ar dy ddelw.

**Cymorth ni i fod yn oruchwylwyr da ac yn dangnreffedwyr
sy'n byw fel dy blant di.**

Hymn

7. Prayers and Meditation (Faces on the journey)

The following prayers, focused on the lives of mainly unknown travellers may be used on their own before the mediation or alongside other prayers.

Prayers

O God, the creator and preserver of all, we pray for people of every race and in every kind of need: make your ways known on earth, your saving power among all nations.

Common Worship

Macrinus (North African Migrant from Roman times)

We think of Macrinus, one migrant from north Africa. Writing on a bowl bearing his name from Roman times, found in Holt near Wrexham, suggests that he was amongst the first Africans to migrate to Britain.

Blessed are You, Lord Jesus Christ.

You crossed every border

between Divinity and humanity

to make your home with us.

Help us to welcome you in newcomers,

migrants and refugees.

Blessed are You, God of all nations.

You bless our land richly

with goods of creation

and with people made in your image.

Help us to be good stewards and peacemakers,

who live as your children.

Bendigedig wyt ti, Ysbryd Glân.

Yr wyt yn gweithio yng nghalonau pawb

i beri cytgod ac ewyllys da.

Nertha ni i dderbyn pobl

o wledydd a diwylliannau a chrefyddau eraill,

fel y gallwn gyd-fyw â'n gilydd

mewn gobaith.

Dduw'r holl bobloedd, dyro inni'r weledigaeth

i ganfod dy bresenoldeb yn ein plith,

ac yn enwedig yn ein chwiorydd a'n brodyr sy'n fewnfudwyr.

Dyro inni'r dewrder i agor y drws i'n cymdogion

a'r gras i adeiladu cymdeithas gyfiawn.

Pax Christi

Brynach (Abad)

Yr ydym yn meddwl am Brynach, un sant Celtaidd o blith llawer. Teithiodd o Iwerddon i Lydaw, ac yna i Gymru, gan sefydlu nifer o fynachlogydd yn fannau o addoliad a gwasanaeth.

O Feistr Dwyfol,
caniatâ imi ddeisyfu
cysuro yn fwya na chael fy nghysuro,
deall yn fwya na chael fy neall,
a charu yn fwya na chael fy ngharu.

Oherwydd trwy roi y derbyniwn,
trwy faddau y maddeuir i ni,
a thrwy farw y genir ni drachefn
i fywyd tragwyddol.

Sant Ffransis o Asisi

Blessed are You, Holy Spirit.

**You work in the hearts of all
to bring about harmony and goodwill.
Strengthen us to welcome those
from other lands, cultures, religions,
that we may live in human solidarity
and in hope.**

**God of all people, grant us vision
to see your presence in our midst,
especially in our immigrant sisters and brothers.
Give us courage to open the door to our neighbors
and grace to build a society of justice.**

Pax Christi

[Brynach \(Abbot\)](#)

We think of Brynach, one Celtic saint of the many. He travelled from Ireland to Brittany and then to Wales establishing a series of monasteries as places of worship and service.

**O Divine Master,
grant that I may not so much seek
to be consoled as to console,
to be understood as to understand,
to be loved as to love.**

**For it is in giving that we receive,
it is in pardoning that we are pardoned,
and it is in dying that we are born again
to eternal life.**

St Francis of Assisi

Joseph Potiphar (bachgen du a oedd yn 'eiddo' i Syr Rowland Gwin)

Yr ydym yn meddwl am Joseph Potiphar, bachgen du, y person du cyntaf, efallai, i gael ei fedyddio yng Nghymru – yn Eglwys Sant Ioan, Caerdydd, ar 30 Mai 1687.

O Dduw,

creaist yr holl bobl ar dy ddelw.

Diolchwn i ti am yr amrywiaeth ryfeddol

o hiliogaethau a diwylliannau sydd yn y byd.

Cyfoethoga ein bywydau

â chylchoedd bythol-gynyddol o gyfeillion,

a dangos inni dy bresenoldeb

yn y rhai hynny sydd fwyaf gwahanol inni,

nes perffeithio ein gwybodaeth o'th gariad

yn ein cariad at bawb o'th blant;

trwy dy Fab, Iesu Grist ein Harglwydd.

O'r Llyfr Gweddi Lwtheraidd

Willis (caethwas a ryddhawyd)

Yr ydym yn meddwl am Willis, caethwas a ryddhawyd. Un o'r caethweision cyntaf o America i'w ryddfreinio ym Mhrydain ac Iwerddon, wedi iddo lanio ym Mae Abertawe ar y llong, *St Peter*.

Dduw rhyddid, bydd gyda phawb a gaethiwyd ledled y byd. Cynorthwya hwy i gofio bod iddynt urddas a gwerth. Arwain ni yn ein hymdrehion i roi terfyn ar fasnachu pobl ac i sicrhau rhyddid i bawb.

Y Ganolfan Heddwch a Chyflawnder Rhyng-gymunedol

Käte Bosse-Griffiths (ffoadur rhag y Natsïaid)

Yr ydym yn meddwl am Käte Bosse-Griffiths, ffoadur. Ganwyd a magwyd hi yn nhref Luther, Wittenberg, cyn gorfol ffoi yn 1936 rhag y Natsïaid oherwydd ei llinach Idlewig. Yn ei chartref mabwysiedig yn Abertawe, daeth yn gefnogwr cryf i'r iaith a'r diwylliant Cymraeg.

Hollalluog a thrugarog Dduw, y bu dy Fab yn ffoadur, ac na bu ganddo le i'w alw'r eiddo'i hun; edrych yn drugarog ar bawb sydd heddiw yn ffoi rhag perygl, yn ddigartref a newynog. Bendithia'r rhai sy'n gweithio i'w cynorthwyo; cynnau haelioni a thrugaredd yng nghalonnau pob un ohonom; a thywys genhedloedd y byd tua'r dydd pan fydd pawb yn gorfoleddu yn dy Deyrnas o gyflawnder a heddwch; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Gweddi o Eglwys Loegr dros Ffoaduriaid

Joseph Potiphar (a black boy 'belonging to' Sir Rowland Gwin)

We think of Joseph Potiphar, one black baby boy. Perhaps the first black person to be baptised in Wales in St John's Church, Cardiff on 30 May, 1687.

O God,
you created all people in your image.
We thank you for the astonishing variety
of races and cultures in this world.
Enrich our lives by ever-widening circles of friendship,
and show us your presence
in those who differ most from us,
until our knowledge of your love is made perfect
in our love for all your children;
through your Son, Jesus Christ our Lord.

Lutheran Book of Worship

Willis (a freed slave)

We think of Willis, one freed slave. Amongst the first slaves from America, who on arriving at Swansea Bay on the *St Peter*, was granted emancipation in Britain and Ireland.

God of freedom, be with the people enslaved around the world. Help them to remember that they have dignity and worth. Guide us as we endeavour to end human trafficking and work for freedom for all people.

Intercommunity Peace and Justice Center

Käte Bosse-Griffiths (refugee from the Nazi persecution)

We think of Käte Bosse – Griffiths, one refugee. Born and brought up in Luther's own town, Wittenberg, before having to flee Nazi persecution in 1936 because of her Jewish ancestry. From her adopted home in Swansea, she became a strong advocate for the Welsh language and culture.

Almighty and merciful God, whose Son became a refugee and had no place to call his own; look with mercy on those who today are fleeing from danger, homeless and hungry. Bless those who work to bring them relief; inspire generosity and compassion in all our hearts; and guide the nations of the world towards that day when all will rejoice in your Kingdom of justice and of peace; through Jesus Christ our Lord. Amen.

A Prayer for Refugees from Church of England

Myfyrddod

Emyn

8. Y Fendith

Cyfoded y ffordd i'ch cyfarfod.

Bydded y gwynt bob amser i'ch cefn.

Tywynned yr haul yn gynnes ar eich wyneb.

Disgynned y glaw yn dyner ar eich meysydd

a hyd y cyfarfyddwn drachefn

daliad Duw chwi yng nghledr ei law. **Amen.**

Benthith Wyddeleg draddodiadol

Cydnabyddiaethau

t2. Ffoto: [Matt Hamm](#)

t4. Ffoto: © [Mazur/catholicchurch.org.uk](#)

t.6/7 'Gwasanaeth y Bore: Ymatebion Agoriadol', Llyfr Addoliad Abaty Iona, Cyhoeddiadau Wild Goose, Glasgow (2001), t.15.

t.8/9 fersiynau Saesneg Micha 6:6-8 a t12/13 Cân Esecl o'r *New Revised Standard Version (Anglicized Edition)*, hawfaint 1989, 1995 Adran Addysg Gristnogol Cyngor Cenedlaethol Eglwysi Crist yn Unol Daleithiau'r America. Defnyddiwyd trwy ganiatâd. Cedwir pob hawl.

Atgynhyrchir y weddi o'r Llyfr Gweddi Gyffredin, y mae ei hawlfaint yn perthyn i'r Goron, trwy ganiatâd Gwasg Prifysgol Caergrawnt.

10/11 'Gweddi pan fydd y Gymuned yn Ymgynnll', Llyfr Aelodau Cymuned Iona, © Cymuned Iona, t.6.

Fersiwn Saesneg Salm 100 o Sallwyr *Common Worship* © Cyngor yr Archesgobion

t.14/15 Gwaredwyr y Byd o *Common Worship* © Cyngor yr Archesgobion

t.16/17 Deunydd wedi ei godi o'r Llyfr, I WILL NOT DIE AN UNLIVED LIFE ©2000 Dawna Markova, gyda chaniatâd Red Wheel/Weiser, LLC Newburyport, MA a San Francisco, CA www.redwheelweiser.com

Dorothy McRae-McMahon, *Liturgies for the Journey of Life*, SPCK

t.18/19 Gweddi o *Heart2Heart - Contemporary Prayers and Liturgies*, John Birch (www.faithandworship.com)

Fersiwn Saesneg Gweddi'r Arglwydd o *Common Worship* © Cyngor yr Archesgobion

t.20/21 Gweddi o *Common Worship* © Cyngor yr Archesgobion

t. 24/25 O'r Llyfr Gweddi Lwtheraidd hawlfaint © 1978 gweinyddiaeth y Llyfr Gweddi Lwtheraidd,.Augsburg Fortress.
Atgynhyrchwyd trwy ganiatâd

Gweddi dros y rhai a gaethiwyd. Y Ganolfan Heddwch a Chyflawnder Rhyng-gymunedol (www.ipjc.org)

Gweddi o Eglwys Loegr dros Ffoaduriaid

Meditation

Hymn

8. The Blessing

May the road rise up to meet you.

May the wind be always at your back.

May the sun shine warm upon your face;

the rains fall soft upon your fields and until we meet again,

may God hold you in the palm of His hand. **Amen.**

Traditional Gaelic blessing

Acknowledgements

P2. Photo: [Matt Hamm](#)

P4. Photo: © [Mazur/catholicchurch.org.uk](#)

p.6/7 'The Morning Service: Opening Responses', Iona Abbey Worship Book, Wild Goose Publications, Glasgow (2001), p.15.

p.8/9 Micah 6:6-8 and p.12/13 Song of Ezekiel from The New Revised Standard Version (Anglicized Edition), copyright 1989, 1995 by the Division of Christian Education of the National Council of the Churches of Christ in the United States of America. Used by permission. All rights reserved.

Prayer from Book of Common Prayer, rights in which are vested in the Crown, is reproduced by permission of the Crown's Patentee, Cambridge University Press.

p.10/11 'An Act of Prayer For Use When Community Gathers', Iona Community Members' book, © Iona Community, p.6.

Psalm 100 from The Common Worship Salter © The Archbishop's Council

p.14/15 Saviour of the World from Common Worship © The Archbishop's Council

p.16/17 Material excerpted from the book, I WILL NOT DIE AN UNLIVED LIFE ©2000 Dawna Markova, with permission from Red Wheel/Weiser, LLC Newburyport, MA and San Francisco, CA www.redwheelweiser.com

Dorothy McRae-McMahon, Liturgies for the Journey of Life, SPCK

p.18/19 Prayer from Heart2Heart - Contemporary Prayers and Liturgies, John Birch (www.faithandworship.com)

Lord's Prayer from Common Worship © The Archbishop's Council

P.20/21 Prayer from Common Worship © The Archbishop's Council

P. 24/25 From Lutheran Book of Worship copyright © 1978 Lutheran Book of Worship admin. Augsburg Fortress. Reproduced by permission

Prayer for those enslaved, Intercommunity Peace and Justice Center (www.ipjc.org)

A Prayer for Refugees from Church of England

